

Věc C-373/22

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

9. června 2022

Předkládající soud:

Specializiran nakazatelen sad (Bulharsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

9. června 2022

Státní zastupitelství:

Specializirana prokuratura

Obžalovaný v trestním řízení:

NE

Předmět původního řízení

U Specializiran nakazatelen sad (specializovaný trestní soud, Bulharsko, dále jen „předkládající soud“) byla podána obžaloba proti NE. NE v rámci předběžného jednání v této věci navrhuje vyloučení soudu, protože zpochybňuje jeho nestrannost, a to jak pokud jde o soudce, kterým byla daná věc přidělena, tak pokud jde o všechny soudce předkládajícího soudu.

NE tento návrh opírá o následující argumenty:

- předkládající soud je žalovaným v občanskoprávním řízení, které je u Sofijskiho gradskiho sadu (městský soud v Sofii, Bulharsko) vedeno ohledně žaloby, kterou se [NE] domáhá náhrady škody za nezákonný postup spočívající v tom, že předkládající soud nařídil jeho vzetí do vazby, a
- přijetí zákona za izmenenie i dopalnenie na zákona za sadebnata vlast (zákon, kterým se mění a doplňuje zákon o organizaci soudů, DV č. 32 ze dne 26. dubna 2022, dále jen „ZIDZSV“), kterým se ke dni 27. července 2022 zrušuje předkládající soud.

Soudce, kterému je věc přidělena, zastává názor, že pro vyloučení neexistuje zákonný základ a že není podjatý ani ve vztahu k dané věci, ani ve vztahu k NE.

Podle rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci Bojan Gospodinov v. Bulharsko ze dne 5. dubna 2018 (dále jen „rozsudek ESLP ve věci Bojan Gospodinov v. Bulharsko“), na který se NE odvolává, je však třeba nestrannost soudu posuzovat nejen na základě subjektivního přístupu (v jehož rámci se usiluje o zjištění vnitřního osobního přesvědčení nebo zájmu soudce na výsledku dané věci), ale i na základě objektivního přístupu, který se zaměřuje na existenci dostatečných záruk, aby v tomto ohledu byla vyloučena jakákoli rozumná pochybnost.

Předkládající soud si není jistý, zda lze v projednávané věci vyloučit důvodné pochybnosti o jeho nestrannosti, protože je zaprvé žalovaným v občanskoprávním řízení, ve kterém se NE domáhá náhrady škody, a zadruhé zákonodárce přijal zákon o jeho zrušení a odůvodnil ho „zachováním ústavní zásady nezávislosti soudnictví a ochrany ústavních práv občanů“.

Z obecného hlediska vyvstává otázka, zda přijetí ZIDZSV s takovýmto odůvodněním nenarušuje nejen nezávislost předkládajícího soudu, ale i nezávislost Apelativen specializiran nakazatelen sad (odvolací specializovaný trestní soud, Bulharsko), Specializirana prokuratura (specializované státní zastupitelství, Bulharsko) a Apelativna specializirana prokuratura (odvolací specializované státní zastupitelství, Bulharsko), které se s účinností ke dni 27. července 2022 rovněž zrušují a do tohoto dne musí i nadále vykonávat svou činnost.

Předkládající soud má pochybnosti ohledně slučitelnosti postupu přijímání ZIDZSV a ustanovení tohoto zákona se zásadami právního státu, dělby moci a nezávislosti soudnictví a zejména si klade otázku, zda unijní právo umožňuje takovou právní úpravu opětovného jmenování soudců a státních zástupců, jako je právní úprava stanovená v ZIDZSV.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Aby mohl rozhodnout, zda se ve věci, kterou projednává, musí vyloučit pro podjatost, žádá předkládající soud na základě článku 267 SFEU Soudní dvůr Evropské unie o rozhodnutí o předběžné otázce.

Zaprvé se táže, zda musí být článek 2, čl. 6 odst. 1 a 3, jakož i čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie vykládány v tom smyslu, že soud, který má rozhodnout v trestní věci a zároveň je žalovaným v občanskoprávním řízení vedeném ohledně žaloby, kterou obžalovaný v této trestní věci podal pro nezákonný postup tohoto soudu nebo jeho právního nástupce při projednávání této nebo jiné trestní věci, nebo který by v případě, že by dané žalobě bylo vyhověno, byl povinen k náhradě škody, není nezávislým a nestranným soudem ve smyslu unijního práva. Pro případ, že by

Soudní dvůr dospěl k závěru, že je třeba tato ustanovení vykládat tímto způsobem, se předkládající soud táže, zda a jak je třeba pokračovat v projednávání dané trestní věci.

Zadruhé se táže, zda musí být uvedená ustanovení unijního práva vykládána v tom smyslu, že zákon, kterým se k určitému dni zrušuje soud, zatímco soudci tohoto soudu pokračují jak v projednávání věcí, které jim byly do tohoto dne přiděleny, tak věcí, ve kterých provedli předběžné jednání, a který zrušení soudu odůvodňuje zachováním ústavní zásady nezávislosti soudnictví a ochrany ústavních práv občanů, aniž však uvádí důkazy toho, že se daný soud v této souvislosti dopustil nezákonného postupu, narušuje nezávislost tohoto soudu.

Zatřetí se předkládající soud táže, zda musí být uvedená ustanovení unijního práva vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátním pravidlům, která s uvedeným odůvodněním ruší samostatný soudní orgán v Bulharsku a překládají jeho soudce k jiným soudům, které se zčásti nacházejí ve velmi odlehlých oblastech země, aniž by soudci o této skutečnosti byli předem výslovně informováni a aniž by byl vyžádán jejich souhlas, přičemž je, a to pouze pokud jde o ně, zákonem stanoven nejvyšší počet jmenování k jednomu soudnímu orgánu. Pro případ, že by Soudní dvůr měl za to, že je třeba tato ustanovení vykládat tímto způsobem, se předkládající soud táže, jak mají soudci zrušených soudců postupovat ve věcech, které projednávají.

Předběžné otázky

1. Musí být článek 2, čl. 6 odst. 1 a 3, jakož i čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie vykládány v tom smyslu, že soud, který rozhoduje v trestní věci a zároveň je žalovaným v řízení vedeném o žalobě na náhradu škody, kterou podal obžalovaný v této trestní věci a která se zakládá na tvrzení o nezákonném postupu, kterého se při své činnosti dopustil tento soud nebo soud, který je jeho právním nástupcem v téže nebo jiné trestní věci, nebo který by v případě, že by dané žalobě bylo vyhověno, byl povinen k náhradě škody, není nezávislým a nestranným soudem ve smyslu unijního práva?

2. Pokud ano, musí být uvedená ustanovení unijního práva vykládána v tom smyslu, že takový soud nemůže pokračovat v trestním řízení ani rozhodnout ve věci samé, a jaké důsledky by z hlediska procesních a hmotněprávních úkonů tohoto soudu mělo, pokud by se nevyloučil pro podjatost?

3. Musí být článek 2, čl. 6 odst. 1 a 3, jakož i čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie vykládány v tom smyslu, že je narušena nezávislost soudu, který se zrušuje přijatou novelou zákona za sadebnata vlast (zákon o organizaci soudů) (DV č. 32/26. dubna 2022, jejíž provádění bylo odloženo ke dni 27. července 2022), přičemž soudy ale musí pokračovat v projednávání přidělených věcí až do tohoto dne a i poté musí pokračovat v projednávání věcí, ve kterých se již konalo předběžné jednání,

pokud je zrušení soudu odůvodněno tím, že je tak zaručena ústavní zásada nezávislosti soudnictví a ochrana ústavních práv občanů, ale není řádně prokázáno, jaké skutečnosti odůvodňují závěr, že tyto zásady byly porušeny?

4. Musí být uvedená ustanovení unijního práva vykládána v tom smyslu, že brání takovým vnitrostátním pravidlům, jako jsou pravidla uvedená v zákoně o organizaci soudů [DV č. 32/26. dubna 2022, jehož provádění bylo odloženo ke dni (27). července 2022], která z výše uvedených důvodů vedou k úplnému zrušení [Specializiran nakazatelen sad (specializovaný trestní soud) jako] samostatného soudního orgánu v Bulharsku a k přeložení soudců (včetně soudce soudního kolegia, které rozhoduje v dané trestní věci) z tohoto soudu na jiné soudy po celé zemi, a to i na takové soudy, které jsou velmi vzdáleny od jejich nynějšího působiště, bez předchozího určení dotyčného místa, bez souhlasu soudců a v rámci omezení upravených zákonem, která platí pouze pro tyto soudce a stanoví nejvyšší přípustný počet soudců, které bude možné opětovně jmenovat u některého soudního orgánu?

5. Pokud ano a s ohledem na přednost unijního práva, jaké procesní úkony by v takovém případě měli soudci soudů, které mají být zrušeny, provést? Jaké důsledky by to mělo pro procesní rozhodnutí soudu, který má být zrušen, ve věcech, které musí být dokončeny, a pro konečná rozhodnutí v těchto věcech?

Uváděná ustanovení unijního práva a judikatura

Smlouva o Evropské unii, článek 2, čl. 6 odst. 1 a 3, jakož i čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec

Listina základních práv Evropské unie, čl. 47 odst. 2

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie, body 9 a 10 odůvodnění, článek 2

Rozsudek ze dne 19. září 2006, Wilson (C-506/04, EU:C:2006:587)

Rozsudek ze dne 26. ledna 2010, Transportes Urbanos y Servicios Generales (C-118/08, EU:C:2010:39)

Rozsudek ze dne 17. července 2014, Torresi (C-58/13 a C-59/13, EU:C:2014:2088)

Rozsudek ze dne 9. října 2014, TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265)

Rozsudek ze dne 6. října 2015, Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:664)

Rozsudek ze dne 20. dubna 2021, Repubblica (C-896/19, EU:C:2021:311)

Rozsudek ze dne 18. května 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, EU:C:2021:393)

Rozsudek ze dne 6. října 2021, W.Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování) (C-487/19, EU:C:2021:798)

Ustanovení Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a judikatura Evropského soudu pro lidská práva

Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, čl. 6 odst. 1

Rozsudek ESLP ze dne 5. dubna 2018 ve věci Bojan Gospodinov v. Bulharsko

Rozsudek ESLP ze dne 1. prosince 2020 ve věci Ástráðsson v. Island

Rozsudek ESLP ze dne 9. března 2021 ve věci Bilgen v. Turecko

Uváděná ustanovení vnitrostátního práva

Ústava Bulharské republiky, článek 119, čl. 129 odst. 1 a 3, článek 130a

Zakon za sadebnata vlast (zákon o organizaci soudů), čl. 30 odst. 1, odst. 2 body 8 a 20, odst. 3 a 4, odst. 5 body 1, 4, 5, 6, 7, 12 a 13, čl. 161 odst. 1 a 2, čl. 165 odst. 1, 2 a 3, článek 194

Zakon za izmenenie i dopalnenie na Zakona za sadebnata vlast (zákon, kterým se mění a doplňuje zákon o organizaci soudů, DV č. 32 ze dne 26. dubna 2022, účinný od 27. července 2022), § 44, § 49, § 50, § 51, § 52, § 53, § 59 a § 67 přechodných a závěrečných ustanovení

Nakazatelen-procesualen kodeks (trestní řád), články 29 a 31, čl. 35 odst. 3, 4 a 5, články 258, 411a, 485 a 486

Nakazatelen kodeks (trestní zákoník), čl. 108 odst. 2 a čl. 325 odst. 1 a 2

Graždanski procesualen kodeks (občanský soudní řád), čl. 519 odst. 2

Stručný popis skutkového stavu a řízení

- 1 Dne 29. května 2018 NE v centru města Sofie zapálil před Justičním palácem vlajku Bulharské republiky a zneuctil ji pohoršlivým chováním, přičemž se sám natočil na video. Tento videozáznam dne 2. června 2018 zveřejnil ve Staré Zagoře na internetu.
- 2 Rozsudkem ze dne 27. září 2018 byl NE shledán vinným tím, že v rámci pokračujícího trestného činu zhanobil vlajku Bulharské republiky a dopustil se

nepřístojného chování hrubě narušujícího veřejný pořádek a vyjadřujícího zjevné pohrdání společností.

- 3 Za oba tyto trestné činy byl NE odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v délce dvou let, a to podle původní obecné úpravy výkonu trestu. Do trestu, který mu byl uložen, byla započtena doba jeho vazby (od 4. června 2018).
- 4 Dne 15. ledna 2019 Apelativen specializiran nakazatelen sad (odvolací specializovaný trestní soud) zrušil rozsudek proti NE a vrátil věc jinému soudnímu kolegiu předkládajícího soudu k novému projednání od stadia předběžného jednání. Důvodem zrušení byla podstatná vada řízení, jelikož věc, která měla být přidělena samosoudci, byla přidělena soudci a přísedícím.
- 5 Usnesením ze dne 14. března 2019 byla vazba nařízená proti NE v soukromožalobní trestní věci projednávané před Apelativen specializiran nakazatelen sad (odvolací specializovaný trestní soud) změněna na nejmírnější donucovací opatření „ohlašovací povinnost“.
- 6 Dne 18. července 2019 shledal předkládající soud NE vinným v obou bodech obžaloby a odsoudil ho k úhrnnému trestu odnětí svobody v délce jednoho roku a deseti měsíců. Výkon trestu byl podmíněně odložen na zkušební dobu v délce čtyř let. Do trestu, který mu byl uložen, byla započtena doba jeho vazby od 4. června 2018 do 14. března 2019.
- 7 V prosinci 2019 podal NE u Sofijskiho gradskiho sadu (městský soud v Sofii) občanskoprávní žalobu proti předkládajícímu soudu, Apelativen specializiran nakazatelen sad (odvolací specializovaný trestní soud) a Prokuratura na Republika Bulgaria (státní zastupitelství Bulharské republiky), kterou se z důvodu nezákonného postupu domáhá náhrady škody ve výši 500 000 leva. Tvrdí, že předkládající soud v trestním řízení, které proti němu bylo vedeno, neprávem nařídil [jeho] vzetí do vazby na dobu od 4. června 2018 do 14. března 2019.
- 8 Rozsudkem ze dne 6. dubna 2020 Apelativen specializiran nakazatelen sad (odvolací specializovaný trestní soud) změnil rozsudek ze dne 18. července 2019 v části, která se týkala odsouzení NE za skutky, kterých se dne 2. června 2018 dopustil ve Staré Zagoře, a ve zbývajících částech rozsudek potvrdil.
- 9 Rozsudek Apelativen specializiran nakazatelen sad (odvolací specializovaný trestní soud) byl zrušen rozsudkem Varchoven kasacionen sad (Nejvyšší kasační soud, Bulharsko) ze dne 3. listopadu 2020 pro podstatné vady řízení, které údajně vedly k omezení práv obžalovaného na obhajobu. Podle názoru Varchoven kasacionen sad (Nejvyšší kasační soud) nebylo možné na základě soudně-psychiatrického posudku vyhotoveného ohledně NE dospět k závěru, zda byl s to chápat význam a povahu daného skutku a ovládat své jednání, jakož i účastnit se trestního řízení, tj. zda byl příčetný.
- 10 Věc byla vrácena předkládajícímu soudu, který Varchoven kasacionen sad (Nejvyšší kasační soud) požádal, aby přesně specifikoval, v jakém stadiu má začít

s novým projednáním věci. Poté, co obdržel odpověď, nařídil předběžné jednání ve věci samé.

- 11 Při tomto jednání, které se konalo dne 31. března 2021, podal NE návrh na vyloučení soudce. NE tvrdí, že proti předkládajícímu soudu zahájil občanskoprávní řízení, takže soudce tohoto soudu, který rozhoduje v dané trestní věci, není nestranný. Soudce se odmítl prohlásit za podjatého. Tvrdí, že mu o dané žalobě, která ostatně musí směřovat proti státu, není nic známo, a že nemá žádný zájem na výsledku řízení.
- 12 Usnesením vydaným při tomto předběžném jednání byla věc z důvodu podstatných porušení procesních práv NE vrácena státnímu zastupitelství. Podle názoru soudu jsou pokyny Varchoven kasacionen sad (Nejvyšší kasační soud) ohledně přípustnosti obžaloby proti NE relevantní rovněž již v přípravném řízení. Proti osobě, která nechápe význam a povahu skutku a nemůže ovládat své jednání, nelze vést trestní řízení.
- 13 Poté, co byla věc vrácena státnímu zastupitelství, byl vyhotoven nový posudek, který potvrdil, že NE je příčetný ve smyslu zákona, a věc byla opět postoupena předkládajícímu soudu.
- 14 Dne 26. dubna 2022 byl ve sbírce zákonů vyhlášen zákon, kterým se mění a doplňuje zákon o organizaci soudů. Na základě tohoto zákona se ke dni 27. července 2022 zrušují předkládající soud, Specializirana prokuratura (specializované státní zastupitelství), Apelativen specializiran nakazatelen sad (odvolací specializovaný trestní soud) a Apelativna specializirana prokuratura (odvolací specializované státní zastupitelství).
- 15 NE dne 27. dubna 2022 při předběžném jednání konaném u předkládajícího soudu opět navrhl vyloučení soudce a odvolal se přitom jak na občanskoprávní žalobu podanou proti předkládajícímu soudu, tak i na jeho nadcházející zrušení.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 16 NE tvrdí, že soudce předkládajícího soudu, který rozhoduje v jeho věci, není nestranný. Na podporu svého tvrzení uvádí dva důvody.
- 17 Zprvé odkazuje na rozsudek ESLP ve věci Bojan Gospodinov v. Bulharsko. Z tohoto rozsudku podle něj vyplývá, že otázka nestrannosti soudu vyvstává nejen s ohledem na subjektivní, ale i s ohledem na objektivní nestrannost trestních soudců. I kdyby neexistoval žádný důvod k pochybnostem o osobní nestrannosti trestních soudců, mohl by jejich profesní vztah k jednomu ze žalovaných v občanskoprávním řízení, které probíhá souběžně s trestním řízením, vyvolat legitimní pochybnosti o jejich objektivní nestrannosti. Mimoto by na rozhodnutí trestních soudců mohlo mít jistý vliv pravidlo, že náhrada škody musí být v případě, že je vyhověno občanskoprávní žalobě, zaplácena z rozpočtu orgánu, u něhož došlo k nezákonnému postupu.

- 18 V projednávané věci je předkládající soud žalovaným v občanskoprávním řízení, které proti danému soudu zahájil NE a které probíhá souběžně s tímto trestním řízením. Mimoto tvrdí, že kdyby bylo žalobě NE vyhověno a byla mu přiznána náhrada škody, musela by být tato náhrada zaplacená z rozpočtu předkládajícího soudu.
- 19 Předkládající soud v této souvislosti poukazuje na skutečnost, že výsledek občanskoprávního řízení v ještě větší míře závisí na výsledku trestního řízení, protože náhrada škody je požadována za nezákonné vzetí do vazby v tomto trestním řízení. Jak opodstatněnost nároku, tak výše případné náhrady škody závisí na výsledku trestního řízení.
- 20 Pokud jde o aktiva, závazky, práva a povinnosti předkládajícího soudu, dochází podle ZIDZSV k právnímu nástupnictví Sofijského gradského sadu (městský soud v Sofii). To znamená, že po 27. červenci 2022 bude trestní řízení vedené proti NE spadat do působnosti Sofijského gradského sadu (městský soud v Sofii), tedy soudu, u kterého NE podal svou občanskoprávní žalobu. V případě, že se do tohoto data uskuteční předběžné jednání, musí být daný soudce předkládajícího soudu delegován k Sofijskému gradskému sadu (městský soud v Sofii) a řízení dokončit tam. Naopak pokud soudce do té doby předběžné jednání nenařídí, mohlo by být dané trestní řízení vedeno buď tímto soudcem [pokud by byl opětovně jmenován do funkce soudce u Sofijského gradského sadu (městský soud v Sofii)], nebo jiným soudcem Sofijského gradského sadu (městský soud v Sofii). Mimoto by Sofijský gradský sad (městský soud v Sofii) jakožto nástupce předkládajícího soudu musel v občanskoprávním řízení, které je u něj samého vedeno ohledně nároku NE na náhradu škody, vystupovat jako žalovaný.
- 21 S ohledem na tyto okolnosti a na uvedenou judikaturu ESLP má předkládající soud za to, že existuje právní nejistota ohledně otázky, zda je třeba návrhu na vyloučení vyhovět a jaké důsledky by z hlediska provedených procesních a hmotněprávních úkonů mělo, pokud by návrhu nebylo vyhověno.
- 22 Zadruhé NE odkazuje na nadcházející zrušení předkládajícího soudu.
- 23 V tomto ohledu předkládající soud uvádí, že pokud by ke zrušení soudu došlo běžným postupem, nemělo by ve věcech soudu, který má být zrušen, souvisejících s tímto řízením, být možné odůvodnit vyloučení pro podjatost zrušením soudu. V tomto případě však byl použit postup, který má za cíl diskreditaci soudců a státních zástupců soudů, které mají být zrušeny, a dotýká se jejich nezávislosti. Vzhledem k tomu, že zákonodárce přijal zákon o jejich zrušení s odůvodněním, že je tak „zaručena ústavní zásada nezávislosti soudnictví a ochrana ústavních práv občanů“, má předkládající soud pochybnosti o tom, zda je ve společnosti vnímán jako nestranný a nezávislý soud a zda může pokračovat v projednávání dané věci, nebo se musí vyloučit pro podjatost.
- 24 Předkládající soud má za to, že způsob, jakým proběhl postup přijímání zákona o zrušení specializovaných soudů, odůvodnění uvedené v návrhu zákona a právní

úprava opětovného jmenování soudců a státních zástupců porušují zásady právního státu a dělby moci, narušují nezávislost soudců orgánů, které mají být zrušeny, a vyvolávají podezření, že se jedná o cílenou odvetu za jejich činnost.

Stručné shrnutí odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 25 Aby bylo možno rozhodnout o návrhu NE na vyloučení soudců a posoudit, jak je třeba rozhodnout v dané trestní věci, musí předkládající soud zjistit, zda určité objektivní skutečnosti vyvolávají pochybnosti o jeho nestrannosti.
- 26 Na jednu stranu je v rozsudku ESLP ve věci Bojan Gospodinov v. Bulharsko, uvedeném NE, zastáván názor, že s ohledem na objektivní přístup k určení, zda je soud nestranný, existují důvodné pochybnosti, pokud je obžalovaný v trestní věci i žalobcem v občanskoprávním řízení vedeném ohledně žaloby proti soudu, který projednává danou trestní věc, a pokud by náhrada škody přiznaná v občanskoprávním řízení byla placena z rozpočtu tohoto soudu.
- 27 Naopak pokud by se mělo za to, že se soudci určitého soudu musí prohlásit za podjaté vždy, pokud je soud, u kterého působí, žalovaným v takovém občanskoprávním řízení, mohl by si účastník řízení zvolit svůj vlastní soud nebo své vlastní soudní kolegium, což představuje zneužití práva. Tato otázka je relevantní z hlediska rozhodnutí o důvodech vyloučení soudního kolegia a týká se jak rozhodnutí o daném návrhu, tak i stability konečného rozhodnutí, které bude v dané trestní věci vydáno.
- 28 Pokud jde o druhý důvod uvedený v návrhu NE na vyloučení soudců, předkládající soud si není jist, zda – poté, co byla v důvodové zprávě k zákonu o jeho zrušení zpochybněna jeho role garanta nezávislosti soudnictví a ochrany ústavních práv občanů – může pokračovat v trestním řízení a jaké důsledky by pro rozhodnutí vydaná v této věci mělo, pokud by se nevyločil pro podjatost. Odpověď na tuto otázku je relevantní jak pro projednávaný případ, tak pro ostatní případy, kterými se specializované soudy musí až do svého nadcházejícího zrušení zabývat.
- 29 Předkládající soud má pochybnosti o tom, zda právo Evropské unie umožňuje zrušení soudních orgánů s odůvodněním, že jsou na překážku „zachování zásady nezávislosti soudnictví a ochrany ústavních práv občanů“, pokud tyto orgány uplatňují stejné procesní a hmotněprávní předpisy jako ostatní soudy a státní zastupitelství dané země.
- 30 Specializované soudy byly v Bulharsku zřízeny v roce 2011. Původně jim byly svěřeny případy trestných činů, které byly spáchány organizovanými zločineckými skupinami. V roce 2015 byla jejich pravomoc rozšířena na případy trestných činů proti republice a v roce 2017 na případy korupčních trestných činů týkajících se určitých skupin osob, a to osob zastávajících vysoké veřejné funkce.

- 31 Způsob, jakým jsou jmenováni soudci a státní zástupci specializovaných soudů, se shoduje se způsobem, jakým jsou do funkcí jmenováni soudci a státní zástupci jiných soudů. Všichni jsou do funkce jmenováni na základě výběrových řízení, která jsou obdobná řízením určeným ostatním soudcům a státním zástupcům v zemi, a mají stejné postavení. Záruky nezávislosti soudců a státních zástupců působících u specializovaných soudů jsou stejné jako u ostatních soudců a státních zástupců.
- 32 Ústavní soud dvakrát rozhodl o slučitelnosti těchto soudů s bulharskou ústavou. V těchto rozsudcích je odmítnuto tvrzení, že se v případě specializovaných trestních soudů jedná o mimořádné soudy. Zdůrazňuje se, že nalézají právo podle obecných pravidel a že soudci a státní zástupci jsou jmenováni, překládáni, povyšováni a odvoláváni z funkce podle týchž pravidel jako soudci a státní zástupci ostatních soudů. Odmítána je i teze, že daný soud je mimořádným soudem z důvodu specializace, pokud jde o subjekt i objekt. Naopak se poukazuje na skutečnost, že tato pravomoc byla až do vytvoření těchto orgánů svěřena Sofijskému gradskému sadu (městský soud v Sofii) a v praxi ani v teorii nebyla nikdy zpochybněna.
- 33 Předkládající soud tedy má za to, že tvrzení, že existence a způsob práce specializovaných soudů jsou v rozporu se zásadami nezávislosti soudnictví a ochrany ústavních práv občanů, jsou neopodstatněná. V rámci postupu přijímání ZIDZSV nebyla tato tvrzení doložena žádnými konkrétními skutečnostmi ani spolehlivými údaji, což odporuje zásadám transparentnosti a odpovědnosti v legislativním procesu. Zrušení soudu na základě takovýchto výtek vede k neodůvodněnému podrytí vážnosti soudního orgánu a soudců a státních zástupců, kteří u něj působí.
- 34 Předkládající soud se zejména táže, zda jsou ustanovení ZIDZSV, která upravují opětovné jmenování soudců a státních zástupců orgánů, které mají být zrušeny, do funkce, slučitelná s unijním právem. Formálně zákon stanoví, že k opětovnému jmenování soudců a státních zástupců dochází bez výběrového řízení, ve skutečnosti ale zavádí odchylky od obecné právní úpravy. Těmito odchylkami jsou omezení opětovných jmenování do funkce u jednoho soudu na nejvýše jednu čtvrtinu soudců zrušeného Specializiran nakazatelen sad (specializovaný trestní soud) a nejvýše jednu třetinu soudců zrušeného Apelativen specializiran nakazatelen sad (odvolací specializovaný trestní soud), jakož i předběžná vykonatelnost rozhodnutí Visšija sadeben savet (Nejvyšší soudní rada, Bulharsko) o opětovném jmenování (opravný prostředek proti těmto rozhodnutím nemá odkladný účinek).
- 35 Tato ustanovení jsou podle názoru předkládajícího soudu diskriminační, protože pro opětovné jmenování stanoví odchýlný postup. Možnost vzniku obtíží při opětovném jmenování soudců a státních zástupců, která je pouze hypotetická, nemůže být důvodem pro zavedení odchýlných pravidel. Mimoto si daná ustanovení sama protirečí – na jednu stranu je stanoveno, že se při opětovném jmenování soudců a státních zástupců zohledňuje pracovní zátěž dotyčného soudu, na druhou stranu je omezeno opětovné jmenování překračující předepsanou kvótu,

ačkoli u dotyčného orgánu může existovat potřeba vyššího počtu soudců a státních zástupců. Zavedením výše popsaného systému kvót zákonodárce omezuje ústavně zakotvenou pravomoc Nejvyšší soudní rady opětovně jmenovat soudce a státní zástupce, jakož i prověřovat a obsazovat pracovní místa potřebná na jednotlivých soudech a státních zastupitelstvích.

- 36 Podle názoru předkládajícího soud jsou ustanovení ZIDZSV, která upravují opětovné jmenování soudců a státních zástupců orgánů, které mají být zrušeny, nejasná a umožňují různý výklad. Není jasné, jakým způsobem zákonodárce tyto soudce a státní zástupce zavazuje k tomu, aby se ujali své funkce, pokud jsou na základě platných kvót opětovně jmenováni do funkce u soudu, aniž k tomu udělili souhlas, jakým způsobem mohou proti takovému opětovnému jmenování podat opravný prostředek a zda tato právní úprava na soudce a státní zástupce nevyvíjí určitou formu nátlaku, aby buď přijali, co se jim ukládá, nebo aby opustili soudní službu.
- 37 Předkládající soud v této souvislosti poukazuje na rozsudek ESLP ze dne 9. března 2021 ve věci Bilgen v. Turecko. Tento rozsudek potvrzuje právo soudců a státních zástupců na ochranu před svévolným přeložením a význam možnosti soudního přezkumu rozhodnutí o nedobrovolných přeloženích (a obdobně o nedobrovolných odvoláních z funkce, opětovných jmenováních a vysláních k jinému soudu), která se jich týkají, aby bylo zajištěno, že jejich nezávislost není ohrožována nepřijatelnými vnějšími vlivy.
- 38 Předkládající soud žádá, aby tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla projednána ve zrychleném řízení, a to z následujících důvodů:
- předložené předběžné otázky jsou otázkami národního zájmu, protože odpověď na ně může mít dopad na právní jistotu, pokud jde o veškeré úkony učiněné před i po nabytí účinnosti ZIDZSV;
 - v současnosti u předkládajícího soudu působí 23 soudců, kteří musí do 27. července 2022 rozhodnout ve věcech, které jim byly přiděleny a které poté budou přiděleny jiným soudům v neznámých (dosud neurčených) soudních obvodech;
 - předkládající soud v bulharském soudním systému plní velmi důležité úkoly v soudní oblasti, protože je až do 27. července 2022 jediným soudem, který je v prvním stupni příslušný pro případy, které se týkají organizovaných zločineckých skupin, a který povoluje použití a prodloužení použití speciálních pátracích prostředků u trestných činů souvisejících s činností organizovaných zločineckých skupin, které spadají do působnosti Úřadu evropského veřejného žalobce;
 - co nejrychlejší odpověď na předběžné otázky je nezbytná pro rozptýlení pochybností, které existují ohledně toho, zda použitý legislativní postup narušuje nezávislost soudců specializovaných soudů. Tato otázka je důležitá, protože soudci musí – a to i meritorně – rozhodnout o věcech, které jim byly

přiděleny. Další projednávání těchto věcí v nejistotě by ohrozilo stabilitu rozhodnutí, která mají vydat.

PRACOVNÍ DOKUMENT